

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Crisa parlamentară.

Sunt șapte zile de când s'a suspendat prin decret regesc activitatea parlamentului. De atunci ministrul-president Bánffy a fost în Viena la Majestatea Sa și i-a referat asupra situațiunii, și partida liberală a ajuns la o înțelegere cu privire la persoanele, cărora se fie încredințată conducerea parlamentului.

În aceste 7 zile de pauză situațiunea nu s'a îmbunătățit, și stăm tot acolo, unde am stat înainte cu o săptămână.

Diarele liberale ne vestesc, că ministrul-president a fost primit foarte grațios la corónă, că coróna a încuviințat toate propozițiunile presidentului din fruntea guvernului, și că l'a autorizat să reziste cu bărbăție, chiar când obstrucțiunea ar ține trei ani de zile.

Proiectul de lege prezentat de Tisza, în care deputații subscriși iau ei personal răspunderea pentru toți pașii guvernului în stadiul excepțional și afară de lege, care va intra în valoare cu 1 Ianuarie 1899, nu va veni ușor la desbatere, la nici un cas el nu va veni în acest an.

Greutatea principală pare a fi delăturată. Guvernul a aflat un om, care primesce să fie presedintele casei de jos. Acest om este ministrul de interne Perczel, care înainte de a fi ministru, a fost vicepresident al camerei și în acea calitate s'a dovedit ca bărbat cu energie.

Candidatura acésta însă e atât de odiosă în ochii partidelor opoziționale, ca și candidatura contelui Stefan Tisza, dela care a abstat partida liberală tocmai cu intențiunea de a arăta prevenire față cu opozițiunea.

În ședința de ați deci va presidula deputatul cel mai bătrân, radicalul Madarász, va însăua dimisiunea vicepresidentului al doilea Kardoss, și va enuncia, că alegerea de presedinte o pune la ordinea zilei pe Luni în 7/19 Decembre.

Se va încinge apoi o desbatere în privința alegerii de president, și după semnele de până acuma aceea abia se va pute face până Joi, căci opozițiunii îi stau la dispozițiune destule mijloace de obstrucțiune. Atunci se vor lua ferii pe sărbătorile Crăciunului, dacă mai nainte nu va fi prorogat parlamentul din nou pe un timp orecare.

Acésta e situațiunea în parlament, dară nici în țară ea nu e mai favorabilă.

Manifestul tuturor partidelor opoziționale, acest act comun al tuturor nuanțelor politice din parlament, a făcut adâncă impresiune în toate păturile societății. În fața volniciei, în fața abuzurilor observate la alegeri, în fața cinismului, cu care sunt tractați acei bărbați, până acuma fala partidei liberale, cari din incidentul proiectului de lege Tisza, au eșit din partida liberală, în fața acestora a dispărut partida lui Apponyi, pe acésta de partida populară, au dispărut nuanțele, cari le deosebiau, și au eșit la ivelă numai notele comune tuturor, și aceleora s'a dat manifestațiune în apelul către popor.

Diarele de ați ne aduce scirea, că manifestul opozițiunii întrunite, se traduce în limbile europene, și va fi tipărit în sute de mii de exemplare. Acésta va supăra mai mult pe cei dela guvern, căci acuma va vedea lumea, că nu noi naționalitățile, nu noi, cari suntem timbrați de trădători de către ori ne ridicăm glasul și combatem abuzurile în administrațiune, nu noi cei considerați de dușmani ai rasei maghiare, ci înșiși deputații unguri sunt nevoiți a recurge la arma cea mai extremă, la obstrucțiune, spre a feri țara de nenorocirile, ce trebuie să urmeze, dacă se va mai continua sistemul de corupțiune actual.

Mai zilele trecute, când opozițiunea întrunită a adresat corónai un apel, diarele liberale făceau reproșuri opozițiunii, pentru ce nu apelază la națiune, la popor!

Ce influență a avut la corónă apelul opozițiunii, nu putem ști, dară din vorbele diarelor guvernamentale după audiența la corónă a ministrului-president, putem deduce, că ministrului-president i-a succes a convinge coróna despre netemeinicia gravaminelor din apelul opozițiunii.

Manifestul opozițiunii către țară însă, se vede că a avut efect, deoarece diarul guvernamental publică și el un manifest, în care se susține că opozițiunea cu obstrucțiunea va împinge statul în revoluțiune.

Acésta e situațiunea în țară.

Deore-ce prin candidarea ministrului de interne Perczel la postul de president al camerei deputaților, postul de ministru la interne vine în vacanță, după combinațiunile mai nouă, acest post va fi ocupat de către ministrul-president Bánffy. Din combinațiunea acésta a persoanei ministrului-president Bánffy, se mai face o altă combinațiune, se crede adevărat, că în scurt parlamentul va fi dizolvat, și se vor ordina alegeri nouă, pe cari era le va conduce ministrul-president Bánffy în calitate de ministru internelor!

La o asemenea eventualitate se dă cu socotela, că guvernul, va succede, să reducă la o cifră minimală partida lui Apponyi, să nu mai alegă pe dissidenții, cari acuma au eșit din partida liberală, dară va eși alegeri întărită partida Kossuthistilor și cea populară, ceea-ce nu ar fi nici un câștig pentru guvern.

Acésta e icóna crizei parlamentare, și nime nu scie ce va aduce ziua de mâine.

România laudată. În ședința dela 1 Dec. a Parlamentului german din Berlin, secretarul de stat Bülow, vorbind de statele din Orient a amintit despre România cu următoarele cuvinte:

Constat cu satisfacție că sub regimul înțelept al unui Suveran luminat, regatul României devine din ce în ce mai mult un element însemnat de ordine, de progres și de civilizație în peninsula balcanică.

Din sinul Slavelor. De curând bătrânul conducător al Cehilor-bătrâni, Dr. Rieger, și-a sârbat la Praga a 80-a aniversară.

Din acest incident Slovacii din Ungaria i-au trimis și ei o telegramă de felicitare, în care între altele dic:

„Atențiunea departe vedătoare a D-tale, s'a întins și asupra noastră a Slovacilor. Înainte de asta cu 62 de ani, când Slovacimea noastră n'o cunosea nici străinătatea, nici Slavii chiar, d-ta ai cercetat sfântul pământ al Slovacimii, moștenirea străbunilor, locul de activitate al apostolilor slavi, leagănul luminații, dar totodată și al vieții înfiorătoare, în apunere. Fie felicitarea noastră dovada, că nu s'a pierdut în nimic drumul D-Tale!... etc.

Adresa e datată din 10 Dec. 1898 în T. Sv. Martin. Diarele cehe o publică în loc de frunte, dar pe subscriitori, pentru a nu-i espune, nu-i publică.

Iată explicația.

Suntem în ajunul unor zile care au să întrunescă la Sibiu, reședința Metropolei noastre gr. or. din patrie, flórea întregii noastre inteligențe superioare a credincioșilor bisericești, atât din cler, cât și mireni: Congresul național bis. electoral.

Nu este permis ca acești înalți reprezentanți ai sfintei noastre biserici, să se pótă întâlni unii cu alții cu suflete liniștite, neagitate, cu frunți fără încrețituri ca semne ale întrebării, ci trebuie de cu vreme aruncată între ei zizanie și în fundul sufletelor lor umbre urite de bănueli, ba cei mai „rezboinici” trebuie chiar „înfuriați”.

În scopul acesta, acum în ajunul Congresului, trebuie, ca trăsături „strategice”, pruncate în vędzduh fel și fel de invective, de acuzări negre (ca sufletul celor ce le aruncă), ca la timpul seu ele să planeze asupra capetelor celor luați la țintă, încât cei întruniți, în loc să aibă răgaz și voe de eventuale discuții de ordine mai înaltă, să fie împinși, de se pótă, la discutarea unor întrebări veninoase, producătoare de disgust pentru acțiuni de bine!

E deja lung șirul de ani decând acésta se face la noi, cu sistem și stăruitor, de către o sémă de ómeni.

Își au și corporațiunile noastre bisericești, ca ori-ce corporațiuni, anumiți membri mai marcați, datători de ton, am puté dice. Își au atari membri și Congresele noastre bisericești.

Urmăritorii „nobilului” scop de mai sus, sămănătorii zizaniei și urei, îngrijesc de cu vreme, ca asupra acestor membri, să-și îndrepteze „tunurile”, să arunce asupra lor cu nororiu (materialul lor favorit), ca deputații întruniți la Sibiu, să-și aducă, când vor vedea pe cel luat la țintă, aminte de próspetele invective ce s'au aruncat în public asupra lui, și să se cuprindă eventual de rezervă și de îndoială față de densus și de acțiunile ori îndemnurile lui.

Iată explicația psihologică a celor mai nouă elbucniri din „Trib. Poporului” dela 13 Dec. n. c., contra dlui Parteniu Cosma.

E dl Parteniu Cosma fără îndoială un membru venerat și cu meritată influență și printre membri Congresului ce se va întruni în curénd la Sibiu. Iar fiindcă ochii dlui P. Cosma și direcția pentru păstrarea aceleuiași bun cumpăt în biserică și în agendele ei, direcție pe care o promovéză cu totă desinteresarea, precum și posibila îngrădire contra anarchiei pe care

unii buni ortodocși ca cei dela „Trib. Pop.” ar dori să o introducă și în biserică noastră, — nu le plac ómenilor dela acésta fóie, pentru aceea pe acest influent dn P. Cosma „trebuie dat”, și trebuie dat mai ales acum în ajunul Congresului!

Nu le-a făcut dl Cosma nimic acestor ómeni, nu a grăit, nu a scris contra lor, și totuși așa din senin se trezește atacat cu o rară lipsă de bun simț.

Mărturisim, că pe lângă tot sângele recece păstrăm în fața deselor pagini nedemne, scrise când de „noi” când de „vechi”, în diaristica noastră — articolul dela 13 Dec. n. al „Trib. Pop.” ne-a produs totuși o scârbă din cale-afară față de acești dirigitori ai „opiniunii” publice.

E dl Cosma gratificat în acest articol cu un epitet absolut nou, chiar și în dicționarul cel puțin alegător de vorbe al birfitorilor săi, e făcut acum și d-sa „trădător”! trădător de neam!, „agent” al guvernului unguresc, și anume agent coala în serviciul politiceii maghiare de ordine mai înaltă, care vrea să ajungă decizătoare și resturnătoare chiar la — București!

De n'am fi în ajunul congresului nostru național bisericesc, nici n'am putea înțelege aceste prostii și nerușinari. Așa înse se vede cale de-o poștă ce se urmăresce prin ele!

Dar se vedeți încă ce-a fi pe timpul congresului însuși! Prin Sibiu se și vorbește că seria de „Puncte de orientare pentru congres”, e întreruptă în organul dela Arad numai pentru a fi continuată atunci, și anume astfel, ca numerii în ce vor ajunge în mâinile cetitorului de vor ajunge în mâinile cetitorului însuși, să fie cei mai „teribili”. Material pentru urmarea „seriei” se adună chiar și prin... Sibiu.

Cu câtă dreptate însă atacă acești „domni” cercurile noastre bisericești și pe bărbații influenți în acele cercuri, s'a dovedit și din felul cum au atacat mai nou pe reposatul Metropolit și Consistoriul nostru pe tema rentei, că n'ar fi făcut nimic pentru a o apăra cu demnitate la guvern, cerându-ne să le arătăm ce s'a făcut?

Le-am arătat în numărul trecut, cu probă de documente.

Ca să apărăm acum pe dl Cosma contra invectivei de „trădător”, ne ținem absolut dispensați.

Ați viața dlui Cosma, stimat în cercuri atât de largi, în cele mai înalte românești ca și în cele streine cu care a venit în vre-o atingere, — e o carte deschisă, cunoscută destul de bine de toți Români neorbiți de patimi ori de invidie, și în acea carte strălucesc numai pagini luminoase de fapte românești, săvârșite pentru ridicarea poporului nostru în acésta patrie. Schița biografică a d-sale, aparută prin foi și publicații, ni-o arată acésta în cel mai strălucit chip.

A vorbit de scrupuli, în tonul pătimăș și lipsit de scrupuli, cum „Tribuna Poporului” o face, e superlativul cinismului și a temerării de a atenta la onorabilitatea bărbaților nostri, a viri zizanie și neîncredere între ei, și a-i disgusta eventual dela munca lor bună!

Ôre, între asemenea împregiurări, cine ar merita mai mult epitetul de „trădători“ ai intereselor românești, acei cari le apără acele interese, precum am dovedit că o făcea repositul Metropolit, și aceia cari muncesc din greu fără mult zgomot, cum o face și dl P. Cosma, — ori aceia cari numai bârfesc și atentéză să disuguste în munca lor pe cei dintâi?

Din senatul României.

— Chestia rentei. —

Lăsăm acum să urmeze discursul d-lui Titu Maiorescu, prin care și-a motivat interpelarea în afacerea rentei bisericești Sf. Nicolae din Brașov, precum îl aflăm dat de „Epoca“ în supliment Iată-l:

Dl Titu Maiorescu: D-lor Senatori, cea din urmă ședință a onor. Senat, în sesiunea prelungită, a fost la 15 Maiu al acestui an.

În cea ultimă ședință s'a dezvoltat interpelarea d-lui senator Brabețeanu, despre școlile române din Brașov, și după întimpinarea d-sale asupra răspunsului d-lui ministru-președinte, s'a cerut cuvântul de mai mulți colegi ai noștri. Am cerut cuvântul și eu. Am cerut cuvântul în urma declarării d-lui ministru-președinte, că bisericești Sf. Nicolae din Brașov și școlile române de acolo d-sa în amândouă ministerele d-sale, nu le-a dat nici un ban. Însă discuțiunea mai departe asupra acestor cuvinte a fost năbușită în acest onor. senat. Un d. membru al biuroului, dela secretariat, onor. d. Vișoreanu, a spus, că îndată-ce răspunde interelatorului, discuțiunea trebuie să fie închisă dacă votéză Senatul închiderea, fără ca să se mai dea cuvântul, cum se dă la toate cererile de închidere de discuțiune, unia pentru și unia contra închiderii, atunci, și vă cetesc aci procesul verbal publicat în „Monitor“, am spus că: „Cer cuvântul în chestiune de regulament și tot deodată în contra închiderii discuțiunii“. Nici acest cuvânt nu mi-s'a dat.

Și, după părerea mea, printr'o neliberală interpretare a regulamentului, în acest onor. Senat cu o majoritate liberală, s'a închis discuțiunea cu o brutală votare, iar nu cu consultare. Așa s'a hotărât.

Însă, d-lor Senatori, sunt chestiuni cari nu se pot înăbuși cu interpretarea de regulament a onor. nostru secretar Vișoreanu. Și precum vedeți, la prima ședință după deschiderea senatului în sesiunea ordinară, în chiar ziua în care a fost constituit, și s'a putut anunța o interpelare, am fost dator să anunț interpelarea de față.

Voiu relua chestiunea, de acolo de unde a fost lăsată la 15 Maiu, și când după părerea mea, era bine să se continue și să se sfârșescă tot atunci.

Era bine să se continue și să se sfârșescă tot atunci, fiindcă pôte ar fi fost mai puțin înăspriță de atunci încôce. Pôte dl ministru-președinte, dacă ar fi auzit și o altă părere, umila mea părere, părerea unui om care din înșelare s'a ocupat de chestiunea bisericești și școlilor din Brașov în mai multe amănunte, și care nu este dintre oratorii violenți, și care în ori-ce cas, în asemenea chestiuni, nici n'am făcut vre-odată, nici n'aș fi făcut atunci, nici nu voiu face acum, cestiune de partid politic.

Pôte, dlc, ne lămuram reciproc din această desbatere și puteam înlătura un fel de agravare a situațiunii.

Ceea-ce pentru mine acum, după această întârziere, face chestiune mai grea, este un alt fapt de natură nepolitică: răspunsul d-lui ministru-președinte din ședința dela 15 Maiu, că nu dă nici un ban școlilor, fără nici o perspectivă de îmbunătățire, a îndemnat autoritatea competentă reprezentantă a bisericești Sf. Nicolae și a gimnasiului din Brașov, ca să mă însărcineze pe mine și prin mine pe d-nii Lascar și Disescu, ca împreună să întentăm proces ministeriului cultelor și instrucțiunii publice pentru plata alocațiunii bugetare legale, firesce cu procură în regulă.

D-lor, acesta ar putea să-mi îngreuneze ôrecum situațiunea parlamentară. Dar nu o va face, fiindcă eu nu găsesc cuviincios ca să se amestece în discuțiunea parlamentului, chestiunea unui proces pendent, și prin ur-

mare, de acest proces pendent, voiu face cu deosebire abstracțiune.

Voiu vorbi de obiectul interpelării, par' că aș fi vorbit la 15 Maiu, când nu era încă idee de un asemenea proces, afară numai dacă, în răspunsul ce ar binevoi să-mi dea vre-unul din reprezentanții guvernului, guvernul va intra însuși în chestiunea de proces. Atunci va rămânea, la întimpinare să esaminez, până unde mă pôte deslega o asemenea provocare de regula bunei cuviințe, de a nu amesteca în discuțiunea parlamentului procese pendente la tribunal.

E dar o discuțiune politică de legalitate, curat politică, pe care o aduc înaintea d-vostre. Din acest punct de vedere îmi cer voe să vă dau următoarele deslușiri asupra obligațiunii legale a guvernului, de a fi plătit deja și de a plăti în viitor renta înscrisă în buget pentru biserica Sf. Nicolae și gimnasiul român din Brașov.

D-lor, să nu vă pară rău de acele câteva minute ce vi le voiu răpi cu explicarea cauzei: mi-a părut din câteva incidente, de unul din ele voiu vorbi anume în decursul interpelării, că această cauză nu e așa de cunoscută pe cât ar trebui să fie, și va fi bine să fim cu toți lămuriți în privința ei.

D-lor, pentru mine cunoscerea raporturilor financiare între ministerul nostru de culte și biserica sfântului Nicolae din Brașov, datează de la cele ce mi-a arătat repositul meu tată și dela cele ce am găsit documentate în scriptele rămase după mórtea lui. Sunt cu atât mai mișcat și mulțumit de a putea începe explicarea mea cu o scrisoare a lui, cu cât această scrisoare datează din Iulie 1860, este un act privat, făcut fără nici o privire la vre-o greutate politică, juridică ori de alt-fel; și cu cât este mai incidentală și întâmplătoare scrisoarea, cu atât este mai de bona fide, mai caracteristică pentru tot începutul chestiei de astăzi. Este o scrisoare adresată lui Vasile Boerescu, pe atunci directorul Eforiei școlilor din București, al căror director în anul următor a fost însuși tatăl meu. Iată ce scria Ioan Maiorescu:

„Domnule Boerescu; știți bine că eu în virtutea a două chrisóve date de doi Domni ai Moldovei, bisericești Sf. Nicolae din Brașov, și în urma unei adrese a reprezentanților comunei române de acolo, am tratat rugăciunea Brașovenilor pe cale oficială, către ministerul de aici, care însă găsi de cuviință a o recomanda ministeriului din Iași. Aud că Camera Moldovei ar fi votat o subvențiune pentru biserica și gimnasiul român din Brașov. Te rog, bine-voește a-mi însemna în două rânduri, dacă în adevăr s'a făcut ceva pentru frații noștri“.

12 Iulie 1860. Al D-lale supus I. Maiorescu.

Și am scrisoarea încă, fiindcă pe chiar acea scrisoare a însemnat Boerescu răspunsul și am ast-fel și răspunsul lui V. Boerescu.

„Domnul meu, răspunde Boerescu, cu adevărat Camera de la Iași a votat 500 # pentru școlă din Brașov. Pôte să se facă și aici tot așa cu ocaziunea discuțiunii bugetare.“

Amicul d-tale B Boerescu.

D-le ministru președinte, în vremurile din urmă s'a vițiat așa de tare atmosfera morală a acestei țări, fie, cum diceți d-v., din cauza disidenților, fie cum dlc disidenții, din cauza d-v., fie, cum credem noi opozanții: din amândouă cauzele, în cât te știești să mai produci un act în mod convenabil. Câtă vreme era felul cinstit al acestei țări, era destul să aduc o așa scrisoare veche ca să fie bine adusă înaintea tuturor. Dar de când ați turburat atmosfera țerei cu atâtea false acuzări de fals, sunt silit să documentez acest act că este adevărat. Din întâmplare și din norocire, între scisorile rămase de la tatăl meu am găsit și scisorile ale d-vostre, domnule ministru-president actual, scisorile de la 1858 când lucrați d-vostre în comitetul național din Iași. Una din aceste scisorile este un răspuns, pe cât se vede, la o scrisoare a tatălui meu către d-vostre. Va să dlcă, dl D. Sturdza a fost la 1858 în corespondență cu tatăl meu, și fiindcă scrisoarea adresată lui Vasile Boerescu este numai cu 2 ani mai târziu decât de la 1860, va recunoște, sper și iscălitura și scrierea, și va fi dar constat, că este adevărată scrisoarea ce v'am citit.

Pe lângă acesta, sunt mulți, cari cunosc scrierea și subscrierea lui Vasile Boerescu, care se află pe aceeași scrisoare. Va să dlcă este o scrisoare adevărată

Ce dlcă această scrisoare? Primul cuvânt al scisorii este că în virtutea a două chrisóve date de domni Moldovei, biserica Sf. Nicolae și școlile din Brașov vin și cer alocațiune bugetară. Din capul locului nu este vorba de danie, nu este vorba de favóre, ci este vorba de un drept rezultând din 2 chrisóve domnești.

În adevăr, din archiva foarte veche a Bisericești Sf. Nicolae din Brașov, care nici nu era încă inventariată — și nu se simțise pe atunci necesitatea de a se face inventariul exact al acelei archive, precum s'a simțit mai pe urmă — din o primă și fugitivă privire s'a vădit că sunt acele chrisóve vechi de la domni Moldovei. Mai pe urmă, când s'a regulat totă archiva lor, s'a constatat că pe lângă acele 2 chrisóve mai sunt și multe altele documente vechi și autentice, de diferite spețe, dar toate dovedind drepturi dobândite aici în țară.

Acele 2 chrisóve la cari se referă scrisoarea tatălui meu, sunt probabil chrisóvul lui Aron-Vodă al Moldovei din 1594, pe care l'are biserica în original, care dă preoților bisericești Sf. Nicolae din — Scheiu Brașov, un ajutor de 12,000 aspri pe an, și un alt chrisóv al lui Mihail Racoviță, voevod al Moldovei de la 1731, prin care pe lângă că scutește oile și vitele preoților bisericești Sf. Nicolae din Brașov, dar scutește și de vamă vinurile din vilele bisericești din Moldova; prima urmă de proprietate imobiliară a celei Bisericești în Moldova.

Din alt chrisóv se vede, că și în Valachia biserica Sf. Nicolae avea aceeași subvenționare în aspri; dar avea și moșia Budisțeni „cu câmp, pădure, vie și apă și vad do móră la Cotroceni“. Actul e dela 1748. Și mai e în archiva lor, a bisericești Sf. Nicolae, un act de la 1782, va să dlcă după trecere de 34 ani, cu numirea unui Ion Christan ca vechil la Moșia Budisțeni. Va să dlcă ei administrau moșia acesta în totă regula.

Și mai au între altele, ca ultim act, o încheiere a Divanului țerei românești, de la 1790, care întărind chrisóvele bisericești din Scheiu, spune că să se păzescă privilegiile pogonelor lor în vii din Scăenii pe valea Greciu.

Vă citez aceste câte-va acte, numai pentru ca să vedeți că acea vorbire de scrisoarea incidentală era în adevăr documentată; și că dar începutul cestiunii e un început de reclamare de un drept din vechime.

Firește, d-lor Senatori, reclamare de un drept din vechime cu gând frățesc, în spirit de pace și dragoste.

Cine se gândea în acele vremuri la reclamare de certy, la reclamare de proces, la reclamare contestată de cine-va?

Găsiseră omii acestia documente de drepturi vechi din țară, și se adresau cu inima caldă de români, la conaționalii lor, ca să le spuie: Voi, care secularisând chiar mănăstirile grecești, le-ați oferit o despăgubire în bani, când vedeți că și biserica noastră a avut moșii în țara acesta, și privilegiu, și scutiri, dați-ne un ecivalent pentru acestea, căci avem o școlă de întretinut.

Ast-fel s'a născut prima alocațiune bugetară în bugetul Moldovei la 1860. Cum știți, pe atunci erau Camerele și Ministerale încă separate în Moldova și în Valachia.

Dar, după cum spunea Boerescu, era să se înscrie și în Valachia o sumă pentru Biserica și școlă din Brașov, și în adevăr s'a înscris chiar pe anul 1861.

Nu am găsit aici în archiva bugetul pe 1861, dar se dovedește că s'a înscris, căci am, tot din scriptele răposatului meu tată, o adresă, către el de la 30 Martie 1861 din anul următor, iscălită de „Eforii școlilor române răsăritene din Brașov“, și anume: Ioan Popasu, protopop, unchiul meu, mai pe urmă Episcop la Caransebeș, acela care a fost confirmat de guvernul ungar, tot odată acela, care a stărut mai mult pentru edifi-

carea gimnasiului român; mai sunt iscăliți Damian Dateu, Șerban Popovici Barcian, Nicolae Voinescu și I. G. Ioan.

Iacă ce dlcă adresa:

Prea onoratului domn Ioan Maiorescu Directorului Eforiei Instrucțiunii Publice, București.

Pea Onorate Domnule.

Din adresa înaltului minister al cultelor și instrucțiunii publice al țerei românești dto 15 Martie 1861 Nr. 3388, pe care avurăți bunătatea a ne-o comunica prin onorata d-vostre adresă dto 17 Martie 861 Nr. 139 vădărăm cu o rară mângăiere sufletescă, că înalta Cameră legislativă a principatului României, mișcată de simț național, binevoi a vota pentru susținerea gimnasiului alipit bisericești Sf. Nicolae din Brașov subvențiunea anuală de 15.750 lei după cursul monedelor din țara rom.

Prea onorete Die! Din hărțile prea onorat domniei vóstre, ce avurăți bunătate a ni le comunica, ne-am convins pe deplin, că d-vostre n'ați cruțat nici o ostenelă și ați întrebuintat toate mediile posibile întru sprijinirea școlii noastre, ce se legăna pe margi nile căderei, spre înlăturarea acelei rușini ne mai auzite, ce cu căderea ei ar fi trebuit să sufere întréga noastră națiune“. etc.

Așa cugetau omii acestia și simțeau acolo, la 1861, asupra pericolului ce amenința existența școlilor române din Brașov; la 61 când nu era încă dualismul Austro-Maghiar stabilit, la 61 pe vremea încă a guvernului centralisator, cum se dicea în Austria, unde Transilvania era mare principat deosebit, recunoscut între grupările celui stat, neconfundat în Ungaria, atunci când națiunea română și limba română ca atari erau pari passu recunoscute ca națiune și ca limbă în poliglota Austrie, când la ministerul justiție din Viena era anume un birou pentru legiferarea în limba română; chiar pe atunci când era lupta mai imblânțită în contra Sașilor și în contra Ungurilor, sau mai bine era o concurență de cultură: chiar pe atunci era considerată o slăbire a școlilor române ca o rușine națională. Și vedeți că acei omii nu știau cum să mulțămescă acela, cari le veneau într'ajutor.

Așa s'a urmat atunci dela început și așa s'a urmat și după ce s'a făcut în România unirea de fapt la 1862, în Ianuarie.

În primul buget colectiv, care s'a făcut pentru vechea Moldovă și vechea țară Românească împreunate, acea subvenție tot așa este trecută.

Vă presint aici bugetul pe 1863, când era ministru de culte generalul Tel; găsiți la cap 9. art. 6, sumele adunate dela cele două țeri: „Subvențiune anuală la biserica Sf. Nicolae din Brașov (lei vechi) 36.400“. În bugetul pe 1865, când era ministru de culte d. N. Crețulescu, vedeți asemenea la cap. XVII Nr. 6 „Subvențiune anuală gimnasiului și bisericești S-ftului Nicolae din Brașov 36.400 lei“.

După venirea principelui Carol, primul buget de sub El, pe anul 1867, când era ministru de culte Ioan Strat, găsiți la capitolul VIII art. 540, aceeași cifră de 36.400 lei ca, subvențiune a gimnasiului și Bisericești Sf. Nicolae din Brașov“.

Acum, dlor, la 1867, se făcuse în imperiul vecin așa numitul dualism; deja în Februarie 1867 se și numise primul ministeriu deosebit în Ungaria, sub contele Andrassy, ér pe la sfârșitul lui 1868 se promulgaseră definitiv toate actele de stat relative la acest dualism, cu înglobarea Transilvaniei întregi în Ungaria.

Tocmai în acest an 1868, fie din simțământul că de acum înainte școlile vor avea un rol și mai însemnat în susținerea legală a intereselor legitime ale naționalităților în noul Regat ungar, fie din trebuințele crescînde ale gimnasiului român din Brașov, Biserica Sf. Nicolae revine din nou cu cererea unei mai bune evaluări a drepturilor ce le avea de mai înainte în România; firește, după cum vă spuneam provocarea la proprietățile vechi din țările Românești se făcea prietenește, și nici unul din miniștrii de pe atunci, cari aveau să se ocupe de această cestiune, nu tăgăduia acest drept al Bisericești.

Și astfel, pe vremea aceea, vedeți de odată — era la guvern un minister liberal (până acum miniștrii ce vi i-am citat, erau conservatori), — era ministerul genera-

lului Nicolae Golescu, cu Ioan Brătianu la finanțe, iar la culte cu Dimitrie Gusti, scuzați, dacă ve amintea că la Justiție și adinteri, la 1868, vine ministrul cultelor Gusti și face să se voteze (se votează în unanimitate și fără discuție) următoarea lege:

„Se acordă Elției Școlilor centrale române din Brașov subvențiune anuală de „lei noi (se promulgase în Aprilie 1868) „23,500. această cifră se va trece în bugetul „Ministerului Instrucțiunii publice și al Cul-telor“.

Legea e promulgată în „Monitorul Oficial“ Nr. 165 de la 20 Iulie 1868.

De acum înainte vedeți în bugetele noastre, și mai întâi în cel alcătuit pe anul 1869, de însuși reședintele Dimitrie Gusti, această alocațiune fixată, trecută cu mențiunea expresă „lege specială“, iar nu ca o cifră variabilă, care se se potă înscrie sau șterge la fie-care votare de buget.

Am aici un exemplar oficial al acestui buget pe 1868, și ve arăt la pag. 6, art. XXVII: „subvențiune idem școlilor române „din Brașov, după legea specială... 23.500“.

D-lor, așa cum s'a votat legea la 1868 fără discuțiune, în unanimitate, evident că nici nu a fost vre-un studiu juridic, vre-o transacțiune despătată de amândouă părțile vre-o precupătură de adăncă școlă, dacă Biserica, dacă drept vechiu sau nu; subvențiunea această, care înainte se trecea numai în buget într'o țifră mai mică sub rubrica „Biserica și școlă“, este acum urcată ex aequo et bono, la țifra de 2.000 galbeni, sub titlul: „subvențiune“.

Firește, „subvențiune“ s'a numit, dar era întemeiată pe o obligațiune. Noi nici nu avem alt termen bugetar, fie că ar fi fost o grație, fie că era un drept. Noi nu cunoștem în buget alt termen. d. e. redevanță.

Ast-fel alocațiunea de 23.500 lei noi continuă cu mențiunea expresă de lege specială a fi trecută în fie-care buget al țării. (Va urma.)

Revistă Externă

Măcelul din Congo.

Amănunte fiorose publică diarul „Soir“, precum se telegrafiază din Bruxella, asupra măcelului întemplat pe la finea lui October în statul Congo. E și acolo luptă crâncenă între împilații indigeni și guvernatorii belgieni. Iată amănuntele:

Indigenii ridicăți cu arme contra autorităților, au omorât, afară de patru „albi“, și 79 de soldați negri înrolați în serviciul belgian.

Guvernul statului Congo a trimis atunci 30 de soldați negri sub comanda alor doi europeni albi, contra budiștilor, ca să-i pedepsescă. Budiștii au tras în cursă pe soldați și i-au omorât pe toți. După aceea le au luat vestmintele și s'au îmbrăcat ei cu ele! Când apoi o nouă trupă belgiană a sosit, i-a luat drept soți ai lor și s'au apropiat fără bănuială: budiștii i-au atacat nepregătiți, și până la cel din urmă i-au omorât pe toți! Guvernul a trimis atunci pe majorul Lothaire cu 300 de soldați contra revrătiților, dar despre rezultatul expediției lui, încă nu se știe nimic.

Turcii din Creta, nemulțamiți.

Mohamedanii din Candia pregătesc o adresă mare de protestare contra Prințului George al Greciei de guvernator al Cretei. Vor adresa-o Reginei Angliei. Dic într'înșea că Anglia e cel mai mare stat mohamedan, deci se roğă pentru întrevinire. Adresa e subscrisă de preste 10,000 de Turci.

În Constantinopol, rezolvarea chestiei cretane a produs mare deprimare și porniri de nemulțumire mai ales contra Rusiei, dela care sperăm, în urma promisiunilor ce se făuseră, că nu va admite numirea prințului grec de guvernator.

Din năcazurile poporului.

— După introducerea matriculelor civile —

(Urmare și încheiere.)

Comit. Făgăraș, Nov. 1898.

Dar biserica, mada cea iubită, cum se simte ea în urma introducerii acestor legi? Ea plânge, e îmbrăcată în doliu, căci vede cum fii sei resfățați de legile „moderne“, „liberale“, decad moralmente, se alimentează cu idei scrințite, spre ruina lor, a bisericii și tuturor instituțiilor bune! Poporul incult e ca și copilul, care rîngâiat de tată, sare întâi în capul mamei și apoi — și în al tatei! Tată e statul, mamă e biserica.

Cetim prin țiare că statele își trimit note să stirpescă ori ce urmă de „anarchism“, și că în Roma e în desbatere un congres internațional în privința acestă.

Frumos scop urmăresc, acești congresiști, însă e nesciut de il vor putea ajunge! Anarchismul nu se va stirpi cu poliția, temnița și mórtea, cum voesc statele, ci numai cu puterea bisericii, cu religiunea, care bine sădită din pruncie în inima omului, face din ori și care individ (și ar fi făcut și din ael Lucheni, de avea parte de creștere religioasă), un suflet bun, blând, nobil.

Acțiunea produce reacțiune. Anarchiștii cu cât se ved mai persecutați cu atât mai mare curaj prind și vor prinde. Se întemplă în tocmăi ca pe timpul gónelor, de unde scim: cu cât pionerii noii credințe erau mai persecutați, cu atât mai tare se înmulțau, iar martirii se îmbiiu ei însiși la martiragiu!

Legea de neconfesionalism ce alta va crece în țara noastră, decât anarchie? Căci cine nu cunoște un Ddău, cu greu se va supune în inima lui se cunoșcă un alt domn pământean, și de aceea cercă a-l nimici.

Dar vorbind de perderea statului însuși, trebuie se accentuez, că *duplă* e perderea lui, adevă atăt morală cât și materială. De perderea morală nu vorbesc, căci una este cu a bisericii.

În cât de mare e perderea materială ce statul o are, după matricula civilă, ne spune el singur prin bugetele sale.

Sute de mii florini costă an de an această inovațiune, făcută în scopul amalgamisării naționale! Dar nu costă numai pe stat ca atare, ci costă și mai mult pe comune. Di de di vin ordine, ca comunele, cari și așa sunt îngreunate cu mari aruncuri, s'au cumpere când „stég național maghiar“ cînd „canapele“, când mese, când se închiriese la locale separate, când se cumpere scaune, tablouri etc. pentru „cancelaria matriculantului“...

Nu mai dăilele aceste comunele din acest comitat au fost silite, la ordin mai înalt, a vota *sigur* pentru procurarea unui „dulap de fer“ sigur contra focului (un fel de cassa werthaimiană) pentru păstrarea protocoalelor matriculare!

Până acum protocoalele matriculare s'au pastrat de preoți, destul de bine și fără atâtea precauții de siguranță.

Suntem însă numai la început.

După-cum sunt semnele, greutățile se vor înmulți, căci așa e curentul, să se facă din matricula civilă instituțiune separată, să-i zidescă palate etc.

Bine ar fi însă, când s'ar mai înceta cu atâtea sarcini, căci umerii poporului sunt înfrânți cu totul!

Timpul spre a se croi o altă direcțiune e aci în totă clipa; nu s'a ivit însă acel bărbat mare, care se potă dice „veto“, și toți să-i urmeze!

Viitorul va arăta încă multe defecte ale matriculei civile, și vor veni încă vremuri, de vor fi necesităi cărmuitoarii, ca în multe casuri să ceară deslușiri din matricula bisericească pe care preotul o conduce și mai departe, fiecare în parochia sa.

Incheiu deocamdată, deși în această afacere s'ar putea scrie mult.

Ceea-ce am scris, am scris în scopul, ca atind din întemplare vreme în cei ce ne-au ferit cu noștri reforme, să i-se deschidă eventual ochii minții și ai inimii, spre binele cetățenilor patriei, dór' mai pun capăt rețelilor ce vin una după alta, și tot pe rând, pe urma acestor inovațiuni.

g. en.
prot. ort.

Din ROMÂNIA

(Perfecționare de tineri în străinătate)

Ministrul român de domenii va lua măsuri ca se trimită în fie-care an în străinătate, șese elevi diplomați ai școlii de comerț din București, pentru a se forma în marile stabilimente financiare streine.

(Exc. Sa dl baron d'Aehrenthal) ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei la București, a plecat Marți la Viena, în virtutea unui concediu de trei săptămâni.

(Influența) Influența bântue în Capitală română, dar are un caracter foarte blând. Casurile de bôla însă, sunt foarte numeroase.

(Mórtea sculptorului Georgescu) Sculptorul I. Georgescu, autorul statuei lui Lazăr, al statuei de bronz a lui Pake Protopopescu și al altor busturi de la Camera, a încetat din viață.

Artistul, după ce-și terminase prelegerea la școlă de Belle-Arte, se întorcea liniștit acasă. În dreptul Ateneului a cădut de odată jos, probabil din cauza rupturii unui anevrism, și după puțin a murit. Artistul e deplâns în tóte cercurile românești.

(Bustul lui Costache Negri.) În urma propunerii dlui Inspector Klein, secția Ligei culturale din Băcău a luat inițiativa de a ridică bustul lui Costache Negri, în acel oraș.

(Eliberarea Cretei sêrbată de Grecii din București.) Colonia grecăscă din București a serbat Duminecă, printr'un serviciu divin oficial la Biserica Kalinderu, eliberarea Cretei.

Lume foarte multă a asistat, în frunte cu dl Alexandropol, însărcinatul de afaceri al Greciei.

Noutăți.

Vedua princesă de Corónă Ștefania, a plecat la Miramare unde va petrece vre-o 6 săptămâni iar după aceea va merge în Cairo pe timp mai îndelungat.

Notariu nou în Pianul-superior. Duminecă în 11 Dec. n. a fost alegerea de notariu comunal în Pianul-superior (cercul Sebeșului săsesc). Din 6 concurenți (toți români) a fost ales cu unanimitatea voturilor tinerul George Șeuleanu, fiul învățătorului pensionat din Cucerdea-română.

O întunecime de lună cum numai rar se potă vedea, vom avea în nóptea de 27 spre 28 Decembrie; și anume luna se va întuneca într'egă! Întunecimea începe la órele 10 și 2 minute, și va merge crescând, iar la 12 și 2 minute va fi coperită deplin de umbra pământului. Numai rar de tot se potă vedea așa ceva, de astădată înse fenomenul se va vedea în tótă Europa.

Convocare. Adunarea generală ordinară a Xla „Reuniunii femeilor române gr.-or. din Reșinari“ se va ținea Duminecă în 13 Decembrie 1898 st. v. la 2 óre d. a. în o sală a edificiului școlii. La această adunare generală sunt invitați a participa membrii reuniunii precum și alți binevoitori.

Obiectele la ordinea dăilei: 1. Raportul comitetului despre activitatea sa de la ultima adunare generală. 2. Raționiuul. 3. Eventuale propuneri.

Reșinari, 2 Decembrie 1898

Aurelia Goga, președintă.

Flórea administrației Făgărașului. Jidovul Grünfeld, fusese luat cam în apărare când s'a lăit întâi vvestea defraudării lui. Diceau că n'a defraudat „așa mult“, numai vre-o 5000 fl. (Astă-i „puțin“ deja pentru patrioți; ca și cum faptul n'ar fi tot așa de pécătos de-a defraudat 5000 ori 100,000 ori un singur florin!) Acum însă vin și recunosc tot ele, că cercetarea nu s'a terminat încă și că s'a aflat daja o lipsă de peste 10,000 fl., afară de aceea mai multe falsificări a cărților de socoteli! Și vor afla încă!

Jurați închiși. Procesul Morisseau. O idee interesantă și practică a avut presidentul Curței cu jurați din Galați, înaintea căreia se va petrața procesul abatelui catolic Morisseau, acusat cu omorul de om. Presidentul Curței a cerut măsuri de justiție autorisare de a lua 800 lei din banii acuzatului Morisseau pentru a putea interna pe jurați la un otel cu pază riguroasă, pe tot timpul procesului, spre a evita ori-ce bănueli și a asigura complectă libertate de judecată a juraților!

Șapte otelieri din Galați au și făcut oferta în Stătescu, că se însărcineză cu primirea și întreținerea a juraților.

Istoria Agriculturii.

I. Löser.

Traducțiune autorisată de

Un prietin al plugarilor.

(Urmare din nr. 69.)

Württemberg s'a distins prin aceea, că moșiile bisericesci se întrebuntau în un mod bun pentru biserică, școlă și pentru sêraci.

Afară de numărósele școli comunale, s'au mai înființat 55 școli latine cu univêrsitatea Tubingen. Înstructiunea comună a făcut mari pași; Württemberg era de model cu școlile ei în Germania-de-sud, precum a fost Saxonia pentru Germania-de-nord. Cu instructiunea comună s'au întemplat și îmbunătățiri și înaintări în agricultură.

3. Pacea țerei prinse rădăcini tot mai puternice, feudalismul, devastările și hoțiile își au perdut urma, iar acestea au fost bune pentru agricultură, căci țeranii au căpătat curaj și voie, de a-și îmbunătăți proprietatea lor.

4. Multe moșii în periodul acesta au ajuns prin cumpărări séu arândări în mâinile țeranilor; în modul acesta s'au format moșii țeranești mai mari, a căror proprietari au devenit avuți, și cari mai târziu și-au câștigat merite mari pentru îmbunătățirea agronomiei.

5. După statisticele trecutului german de Freytag, pe atunci numărul comunelor în Turingia și Franconia era ceva mai mare ca acum, acestia nu au fost lipsiți de scutiura hoțiilor și devastărilor. Sat și câmp pe timpul nóptii și devesit erau păzitori; Edificiile, ce e drept, erau din lemn și pământ, dar nu erau sărace; pomi bătrâni erau în jurul satelor. În curți se afla o mulțime de paseri. Pe ogóre umblau ciopór de gâsce și în grajduri erau cu mult mai multe vite ca acum. Prin liveți umblau ciurdi mari de vite cornute și turme de oi. Lâna era cu preț, și avea trecere. Un fel de grâu, care făcea o făină bună, se sêmăna tómnă, brobință se cultiva încă cu diligență în Turingia nordică. Dintre plantele oleiose se cultiva la Rhen rapița. În, mac și mălaiu mărunț, meu pentru facerea berei, se cultiva prin tóte locurile. Prin regiunile mai calde erau o mulțime de viei. Fênațele erau bine îngrijite, prin multe locuri erau făcute irigațiuni.

6. Poverile pentru domni, prinți și biserică, nu erau neînsemnate, și daunele de sêlbătécimi erau grave; însă prin administrația țerilor s'a dat vieței de la sate o îngrijire bună, comerciului s'a dat siguranță. În sate s'au ridicat școlile și cântecul popular se cultiva cu mare iubire din partea poporului.

7. Pentru ridicarea și nobilitarea pomăritului în periodul acesta s'au făcut mari progrese. Cât de renumit era pomăritul în Sacsônia, am spus-o mai sus. În Augsburg la anul 1514 altuitul se socotea între artele liberale. În Braunschweig erau cunoscuți în anul 1591 gutui, perși, pruni, cireși, vișini precum și diferiți meri și peri. Cartea cea tare instructivă intitulată „Grădina cu pomi și carte de altuit“, care apăru la anul 1620 în Nürnberg, numera 115 specii de meri 110 specii peri, 19 pruni și 13 cireși.

8. Ca plantă pentru colorii se cultiva în Turingia și Erfurth brobință (indigo german). În câte un sat turingic aducea această plantă pe an 12000 până la 16000 taleri, acuma este înlocuită prin indigo cel adevărat. Afară de brobință se cultiva: Saflor (colóre galbină și roșie), Krapp (roșu), a cărei rădăcini se foloséu și în medicină. Cultivarea Krappului se aduse din Levante în Hollanda. Sub Carol V. s'a adus în Elsass și de aci în Germania.

Din Krapp se mai făcea și așa numita cernelă (negrélă) de alizarin. Cele dintăiu rădăcini de tutun (tabac) s'au adus la anul 1565 din Francia prin medicul Occo în Augsburg. Plantă această s'a folosit pe atunci în medicină.

(Va urma)

Poșta Redacțiunii.

Ioșif Blaga Brașov. Primit. Distribuit. Mulțumită.

S. R. paroch N. A sosit aici. Mulțumită.

Stofă de mătăsă pentru mirese 65 cr.

până la fl. 14.65 de metru, — precum și mătase—Henneberg neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — în cele mai moderne țesături, colori și desinuri. Se expediază la particulari în casă franco și liber de vamă. Mostre cu întorcerea poștei. Fabricile G. Henneberg (lifer. ces. și reg.) Zürich. [4] 9

Ad. Nr. 151/898 [213] 2—3
Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător, eventual de învățătoriu la școala română elementară comunală din Jina, comitatul Sibiiului, se scrie concurs cu termenul până la 30 Decembrie st. n. a. e.

Condițiunile:

a) Învățătoarea, eventual învățătorul are să instrueze clasa a II-a compusă din băieții și fetițele anului al II-lea și al III-lea de școală, precum și fetițele din școala de repetițiune.

Dacă acest post se va ocupa prin o învățătoare, atunci ea va instrua fetițele și în lucru de mână femeesc și în economia de casă.

b) Concurge pot numai Români de religia gr.-orientală.

c) Se recere cunoscerea limbei maghiare, pentru de a putea fi propusă în mod suficient.

d) Eventualul ales învățătoriu are să țină strană în biserică în Dumineci și sărbători.

Emolumentele:

a) Din fondul grănițerească două sute (200) fl. v. a solvinți în rate lunare decursive.

b) Din alodiul comunal una sută (100) fl. v. a. solvinți în trei rate patrulare.

c) Locuința gratuită, și trei stângini lemne de foc, espres numai pentru trebuințele proprii.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor instruate cu documentele recerute de lege, la presidiul acestui scaun școlar, până cel mult la termenul sus indicat.

Jina, în 9 Decembrie 1898.

Dumitru Panfiloiu,
președinte.

Ioan Sava,
secret. scaun. școl. com.

Ad Nr. pp. 828—898 [214] 1—3

Concurs repetit.

În sensul veneratului ordin consistorial dttto 23 Decembrie a. tr. de sub Nr. 8682 Bis. prin acesta se publică concurs repetit, pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Măguri, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful-Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post, dau un venit sigur anual de 400 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post, au a-și așterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu, până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 18 Novembre 1898.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Din ori-ce librărie se pôte procura scrierea premiată a consilier. în med. Dr. Müller, apărută în a 30-a edițiune despre

sistemul nervos
și
sexual turburat.

Expediție franco pentru 60 cr. în mărci postale.

Curt Röber,
Braunschweig.

[5] 44—49

In Tipografia Archidieceșană au apărut

Treptele formale

ale

învățământului

de

Dr. Petru Șpan.

Prețul 80 cr.

Se pot procura din

Librăria tipografiei archidieceșane
Sibiiu.

Au apărut:

Juvenilia

Proză și versuri

de

Sextil Pușcariu

à 80 cr.

Ililian Devale

Epigrame

Prețul 50 cr.

Se pot procura dela Librăria
archidieceșană, Sibiiu.

Orologie de buzunar americane.

Cu garanță, că nickelul nu-și schimbă colórea, construcția mai esactă și mai bună decât a celor mai scumpe.

Prețul de bucată florini 3.—

Pe lângă garanță, până unde ajunge provisiunea.

Lângă orologiu lanț argintit cu 60 cr.

Aparat de ras — automat.

Fox, fabricat veritabil de solingen, distins la multe esposiții, nu cere praxă. Taierea eschisă. Lucru curat și comod. Scutesce de bóle de piele. Durabil și scutesce de spese.

O bucată fl. 3.—

Tăișul *** e din oțel strălucitor, celelalte părți din alpaca.

Un tăiș separat lângă el fl. 1.—

Se pot comanda la:

POLLÁK SÁNDOR, reprezentantul principal.

Budapesta, V. ker. Kálmán-utca 17.

Colectanților se expediază la 5 bucăți, unul gratis. [183] 24—30

JEDES LOS SPIELT IN ALLEN 6 ZIEHUNGEN OHNE NACHZAHLUNG MIT

6 ZIEHUNGEN JOURNALISTEN-LOSE 6 ZIEHUNGEN

HAUPTTREFFER 100.000 KRONEN

5 à 20.000 KRONEN ETC.ETC.

PREIS EINES LOSSES 1 KRONE

DIE GEWINNSTEGENSTÄNDE WERDEN AUF WUNSCH MIT 20% ABZUG BAAR ZURÜCKGEKAUFT.

Tragerea necondiționat în 4 a lunii viitoare.

Losuri recomandă:

Albina, institut de credit și economii și Tipografia și Librăria archidieceșană, Sibiiu.

[208] 4—

Cel mai indispensabil Călindariu pentru fiecare preot și învățătoriu este fără îndoială

Călindariul
 archidieceșan,

ce se pôte procura la **Librăria archidieceșană**, Sibiiu cu prețul de **30 cr.**

Călindariul pe anul **1899** este dedicat memoriei răposatului arhiepiscop și metropolit **Miron Romanul**, cuprinzând: fotografia aceluia, o biografie scurtă, apoi date interesante din bóla lui, mórtea, înmormântarea și numeroase condolențe, incurse din acest incident. Pe lângă partea pur calendaristă mai cuprinde genealogia, consemnarea regenților mai însemnați din Europa; afaceri de poștă, tren și telegraf, scala timbrelor și computărilor de interese, precum și întreg șematismul metropoliei ortodoxe române din Transilvania și Ungaria și în deosebi șematismul amănunțit al archidieceșei, atât de trebuincios în tóte afacerile bisericesti și școlare. Indicarea agendelor parochiale și protopresbiterale, specificate după luni; estrase folositoare din regulamentele consistorului archidieceșan; indigitari pentru învățătorii soldați; tégurile, anunțuri etc.

Îl recomandăm tuturor!